

Аналіз змісту магістерських програм засвідчує їх більшу різноманітність у порівнянні з бакалавратом. Це стосується не тільки спеціалізацій, але й типів програм, які умовно поділяють на академічні і прикладні (професійні). Академічна магістратура пропонує спеціалізовані і поглиблені програми підготовки з певної дисципліни, які передбачають здобуття студентами низки теоретичних і прикладних знань підвищеної складності. Такі магістратури стають все менш популярними, оскільки студенти, які цікавляться наукою, як правило, продовжують навчання в докторантурі (у США навчання за докторськими програмами можна продовжувати відразу після бакалаврату, а їхня тривалість становить 4-5 років).

Професійні магістратури готують фахівців за конкретними спеціальностями – медичними, правовими, охорони довкілля та ін. Навчання за такими програмами триває 2-3 роки.

Існують чіткі відмінності між спеціалізованими і міждисциплінарними магістерськими програмами. Відзначимо, що у вітчизняних університетах на сьогодні домінуючим форматом магістратури є спеціалізована програма, яка продовжує вивчення того напрямку, за яким студенти навчалися на бакалавраті. Що стосується американського досвіду, то магістратура практично ніколи не продовжує курс бакалаврату.

Міждисциплінарні програми пропонують студентам великий набір курсів. Це означає, що в американського студента є реальна можливість отримання другого диплому або здобуття диплому в міждисциплінарній галузі. Цікавим є також досвід отримання додаткового диплому (тобто можливість спеціалізації одночасно за двома програмами, що у вітчизняній системі освіти поки що не набуло поширення).

Таким чином, професійна підготовка викладача вищої школи США передбачає навчання в магістратурі або докторантурі. Магістерські програми спрямовані на підготовку майбутнього педагога до самостійного викладання, розвитку вмінь і навичок виконання наукових досліджень тощо. При цьому вдосконалення професійно значущих якостей викладача вищої школи триває протягом усього академічного життя, яку процесі професійної підготовки, так і в рамках різних програм підвищення кваліфікації, курсів, стажувань, самоосвіти.

Список використаних джерел

1. Bleiklie I. Organizing higher education in a knowledge society. *Higher Education*. №49. 2005. P. 31-59.

Козубовська Ірина Василівна

Доктор педагогічних наук, професор
Ужгородський національний університет»

Розлуцька Галина Миколаївна

Доктор педагогічних наук, професор
Ужгородський національний університет

Васьків Сільвія Тиберіївна

Ужгородський національний університет»

ПОЛІКУЛЬТУРНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ЕФЕКТИВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В БАГАТОНАЦІОНАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Україна є багатонаціональною країною, де поряд з українцями проживають росіяни, вірмени, поляки, угорці, румуни, євреї, цигани та інші етноси, тому питання продуктивної міжкультурної взаємодії завжди були в центрі уваги. На жаль, сьогодні в країні спостерігається певне загострення міжнаціональних відносин, прояви ворожості до представників окремих етносів, мають місце міжетнічні конфлікти. Все це актуалізує проблему полікультурного виховання молоді. Оскільки полікультурне виховання молоді необхідно починати з дитинства, надзвичайно важливою в цьому плані є роль вчителя початкової школи. Саме він покликаний сформулювати в учнів основи міжкультурної толерантності. Проте, як свідчать результати проведеного нами дослідження, полікультурна підготовка майбутніх учителів вимагає вдосконалення.

Як один із провідних принципів виховання громадянина в «Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності» зазначається принцип полікультурності. Його реалізація означає, що в процесі громадянського виховання мають створюватись умови для формування особистості, вихованої в національній культурі і водночас відкритої іншим культурам, ідеям і цінностям. Тільки така особистість здатна зберегти національну ідентичність, оскільки глибоко усвідомлює національну культуру як невід'ємну складову світової культури [1, с. 8].

На думку українських науковців (К. Баханов, В. Венгурська, П. Вербицька, О.Гуренко, П. Кендзьор та ін.), ситуація, яка склалася, вимагає від освітньої системи України запровадження полікультурної освіти

як наскрізного принципу, який має бути покладено в основу всієї виховної діяльності від дошкільних навчальних закладів до університетів, а також позашкільних освітніх установ. Він передбачає створення рівних можливостей для кожної особистості на освіту й культурний розвиток (незалежно від її культурної, релігійної та соціальної приналежності); сприяє формуванню відкритого демократичного суспільства; запобігає дискримінації за расовими і національними ознаками; підтримує повагу до людини, розвиваючи усвідомлення цінності кожної окремої особистості, здатність до емпатії; пропагує соціальну рівність.

Особливо важливою є полікультурна підготовка вчителя в поліетнічних регіонах, до яких, зокрема, належить Закарпатська область, де проживають українці, росіяни, угорці, румуни, словаки німці та інші національності. Найбільш численною є угорська етнічна спільнота. В області станом на 2017-2018 н.р. працює 118 шкіл з навчанням мовами національних меншин. Для меншин з незначною кількістю населення відкрито недільні школи (ромські, єврейські, русинські).

В Ужгородському національному університеті здійснюється підготовка педагогічних кадрів для шкіл з навчанням мовами національних меншин. Велике значення надається полікультурному вихованню студентів, створенню полікультурного освітнього середовища вищого навчального закладу. Полікультурне виховання майбутніх фахівців забезпечується в процесі вивчення теоретичних курсів, зокрема курсу «Полікультурне виховання», проходження практики в школах, позашкільних закладах, літніх таборах, де навчаються чи проводять дозвілля представники етнічних меншин, і особливо, під час позааудиторної професійно спрямованої роботи. Слід підкреслити, що для майбутніх учителів початкових класів при кафедрі загальної педагогіки і педагогіки вищої школи працює факультатив з угорської мови.

Одним з головних завдань полікультурної освіти є формування у студентів нового типу мислення – іншого шляху сприйняття реальності, полікультурного бачення, без чого неможливо розуміти альтернативні погляди та точки зору. Це необхідно для тих, хто хоче приймати активну участь у соціальному, економічному, політичному та культурному житті. Подібні якості є неоціненним джерелом конструктивних рішень у конфліктних ситуаціях, які цілком природно виникають у різноманітному соціальному середовищі.

Ефективна полікультурна підготовка фахівців передбачає зміни змісту навчальних програм із включенням розділів з етнолінгвістики, етнопсихології, що розширює і поглиблює знання майбутнього фахівця про представників різних культур, сприяє формуванню етнокультурної толерантності і готовності до продуктивного міжнаціонального і міжкультурного спілкування і співробітництва.

Для кращого засвоєння майбутніми фахівцями навчального матеріалу і вдосконалення полікультурної підготовки колективом викладачів Ужгородського національного університету підготовлений «Короткий термінологічний словник з основ педагогіки і полікультурної освіти» для вчителів шкіл з навчанням мовами національних меншин. Терміни подані мовами, які найбільш поширені в навчальних закладах Закарпаття: українською, російською, угорською, німецькою, румунською, словацькою.

Список використаних джерел

1. Концепція громадянського виховання. Міністерство освіти і науки України. Інф. зб. Мін. освіти України, 2000. № 22. С. 7-20.

Хоминець Світлана Іванівна

Ужгородський національний університет

Науковий керівник: Повідайчик Оксана Степанівна, доктор педагогічних наук, доцент

Ужгородський національний університет

Повідайчик Михайло Михайлович

Кандидат економічних наук, доцент

Ужгородський національний університет

Повідайчик Оксана Степанівна

Доктор педагогічних наук, доцент

Ужгородський національний університет

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНО МОБІЛЬНОГО ПЕДАГОГА

В умовах реформування освітньої системи актуалізується потреба в педагогах, які володіють технологіями, що забезпечують індивідуалізацію навчання та досягнення запланованих результатів, мотивовані на безперервне професійне вдосконалення, здатні самостійно вирішувати складні завдання, управляти, швидко адаптуватися до нових умов, бути професійно мобільними. Означене зумовлює проєктування освітнього процесу підготовки вчителя на засадах інтегративного підходу. Вважаючи інтеграцію базовою концептуальною ідеєю професійної підготовки фахівців різних професійних галузей,